

Otvoreno pismo stručnog vijeća djelatnika Centra za socijalnu skrb Dubrovnik; Druga strana medalje socijalnih radnika koji se uvijek moraju „braniti“ govorom šutnje

Iako ovo otvoreno pismo nema senzacionalističku notu, nadamo se da će se naći pokoji internetski portal koji će ga i objaviti.

Da svaka priča ima najmanje dvije strane, socijalni radnici su se davno uvjerali. Ideja za pisanje ovog otvorenog pisma, proizašla je iz nedavno objavljenih novinskih članaka koji su, najblaže rečeno, optužujući i degradirajući, kojima cilj nije bio pomoći jednoj strani, već obezvrijediti drugu, kroz senzacionalistički naslov i tekst u skladu s time.

Često se susrećemo sa pojedinim optužbama na račun djelatnika Centara za socijalnu skrb, pa nam je namjera ovim putem široj javnosti pojasniti s kakvim stvarima i odlukama se mi djelatnici Centra za socijalnu skrb, svakodnevno, skoro pa danonoćno susrećemo.

Vjerojatno to tako i ne bi bilo, kada bi koji put bili u mogućnosti iznijeti svoju stranu priče, no problem tu ujedno i započinje.

Naime, djelatnici Centara za socijalnu skrb, među kojima se nalaze socijalni radnici, pravници, socijalni pedagozi i psiholozi, dužni su štiti svoje korisnike od neodgovarajućih postupaka i zloupotreba u medijima i javnosti, što bi značilo kako smo pri davanju informacija dužni posebno voditi računa o zaštiti privatnosti i interesa korisnika, na što nas obvezuje nemali broj pravilnika, zakona, konvencija i smjernica Odbora ministara Vijeća Europe.

Isti ti djelatnici raspolažu s vrlo povjerljivim informacijama o ljudima i sudjeluju u rješavanju osjetljivih životnih situacija, te su dužni štiti sve tajne podatke kao profesionalnu tajnu.

Aktualni slučaj o kojem smo nedavno mogli čitati u novinama i na internetskim portalima, gdje se jednoj majci oduzima pravo da živi s djecom, nećemo komentirati jer naravno ne smijemo odavati povjerljive informacije, no ima stvari koje možemo malo pojasniti.

Općenito, prijedlog koji Centar za socijalnu skrb upućuje sudu, a koji je vezan uz odluku o oduzimanju roditeljima prava da žive s djecom, je krajnja mjera koja se poduzima kada su iscrpljene sve ostale blaže, zakonom propisane mjere Obiteljsko pravne zaštite, a sve u svrhu zaštite prava i dobrobiti malodobne djece. I nakon što je donesena, ta mjera se redovito preispituje, dok se tijekom cijelog tog razdoblja roditeljima pruža pomoć i potpora kako bi uklonili uzroke izdvajanja i dijete vratilo u obitelj u skladu s njegovom dobrobiti.

Socijalni radnici kao djelatnici Centra za socijalnu skrb, jako dobro znaju, kako svako generaliziranje ujedno znači gubitak osjećaja i razumijevanja individualnosti, a to je u potpunosti suprotno s osnovnim principima socijalnog rada, te zbog toga socijalni radnici svakom korisniku pristupaju individualno i profesionalno. Izjaviti kako socijalni radnici nemaju veze sa stvarnim svijetom je vrlo nepromišljeno, skoro pa smiješno. Tko ima više veze sa stvarnošću, nego ljudi koji se svakodnevno susreću sa s bijedom,

siromaštvom, bolešću, nesrećom, žalošću, teškim posljedicama alkoholizma, s posljedicama ovisnosti o drogi ili kriminala i mnogim drugim kriznim situacijama, koje pogađaju cijelu obitelj, a osobito djecu, koja se nisu kadra sama štititi i voditi računa o sebi.

Kako nas u jednom članku nazivaju „uhljebima“, moramo se nasmijati i reći, pa zar zaista netko može promisliti, da je socijalni radnik izabrao svoje zanimanje kako bi se uhljebio? Vjerujte, da se htio uhljebiti, sigurno ne bi odabrao „socijalu“.

Balansiranje između provođenja i poštivanja zakona i zadovoljavanja potreba korisnika zaista nije lak posao. Zbog toga je naša dužnost razmotriti i razjasniti korisnicima moguće neusklađenosti između zakonskih obveza i pravila profesionalnog postupanja s jedne strane, te različitih očekivanja korisnika s druge strane. U svakodnevnom radu suočavamo se s raznim neugodnostima, s obzirom da se susrećemo s osobama u nevolji koje su zbog toga vrlo frustrirane, pa u ogorčenju mogu postati nezadovoljne, nesretne pa čak i nasilne. Pred djelatnike Centara za socijalnu skrb stavljeni su teški zadaci, te je logično da će nekad biti nezadovoljnih stranaka čijim zahtjevima se nije moglo objektivno udovoljiti.

Ipak, zadovoljstvo u ovom zanimanju donose slučajevi dobro zbrinute ili posvojene djece, resocijaliziranih osoba, zbrinutih starih ljudi i drugih koji osjećaju i iskazuju veliku zahvalnost i pouzdaju se u svog socijalnog radnika.

Jedna od bitnih stvari koju bi htjeli naglasiti je i ta kako djelatnici Centara za socijalnu skrb nisu svemogući, te nemaju ovlasti policije i sudstva, već samo svoju usku paletu mjera koje mogu poduzimati u suradnji sa ostalim službama kako bi pomogli korisnicima.

Nismo sigurni u kojoj su mjeri osviješteni novinari, te znaju li koliko su štete nanijeli prvenstveno djeci i majci o kojima tako žustro pišu, degradirajući našu struku? Jesu li svjesni kako izvještavanje o djeci na bilo koji način može postati varijabla koja dodatno negativno utječe na dijete i njegove interese, može pojačati traumatsko iskustvo ili izložiti dijete za njega opterećujućim, tuđim procjenama i interpretacijama.

Znaju li i da su takvim neobjektivnim i senzacionalističkim prenošenjem informacija, možda utjecali da se buduće žrtve nasilja ne odluče potražiti neophodnu pomoć, jer su u novinama pročitali kako se majci žrtvi oduzimaju djeca, pa ne žele da se i njima nešto slično dogodi?

Ovom prilikom apeliramo na sve ljude, te im želimo ukazati kako je Socijalni rad primarno usmjeren na poticanje pozitivnih promjena u društvu i pružanje pomoći i podrške korisnicima socijalnih usluga, pri čemu takav odnos ne smije ugroziti niti jedan drugi interes ili namjera. Socijalni radnik kroz suradni odnos pomaže korisniku da jasnije sagleda vlastitu situaciju, trudi se informirati ga o pravima, poticati ga, hrabriti i podržavati da samostalno donese odluke i bude odgovoran za svoje izbore, te mu pružiti potrebnu materijalnu i drugu pomoć i podršku kako bi prevladao svoju životnu teškoću.

Nadamo se kako smo ovim otvorenim pismom uspjeli otvoriti oči nekim čitateljima, te utjecati na način da drugi put kada pročitaju neki od senzacionalističkih naslova barem na trenutak stanu i razmisle, te ga kritički sagledaju, jer kao što smo na početku napisali, svaka medalja ima dvije strane.

Također smatramo kako bi novinari prije nego upotrijebe senzacionalističke prikaze da bi promovirali novinarski materijal u koji su uključena djeca, trebali razmotriti moguće posljedice objavljivanja tog materijala. Vjerujemo kako bi takvim savjesnim radom štetne posljedice sveli na minimum.

Dalje apeliramo na novinare i urednike, da bezglavo jureći za senzacijom, ne koriste stradanja djece kako bi privukli pažnju publike i pokušali povećati zaradu, te da ako već procijene kako je vijest značajna i vrijedna objave, da ju barem prenesu objektivno i savjesno, vodeći se novinarskim standardima. Sloboda izražavanja je jedno, a neosnovano blaćenje jedne cijele struke, nešto potpuno drugo i nama neprihvatljivo. Radi navedenog i postoji Konvencija UN-a o pravima djeteta, medijski zakoni i Kodeks časti hrvatskih novinara.

Za kraj prenosimo dio izjave glavnog tajnika HND-a, Vladimira Lulića kojom se ne tako davno očitovao na sličnu problematiku;

“Imperativ novinarstva jest istina, ali dosljedno i nekritičko prenošenje baš svega i svačega jest senzacionalizam najgore vrste. Zbog atraktivnosti nekog događaja ne smiju biti kršena ljudska prava, a posebno ne prava djece. Dostojanstvo i prava svakoga djeteta moraju se poštivati u svim okolnostima.”

U Dubrovniku, 13.11.2014.g.

Stručno vijeće CZSS Dubrovnik

Na znanje:

- Hrvatsko novinarsko društvo
- Hrvatska komora socijalnih radnika
- Hrvatska udruga socijalnih radnika
- Studijski centar socijalnog rada
- Udruga socijalnih radnika Dubrovnik